

Επιστολή

Του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας, Νεκτάριου Αθ. Φαρμάκη

ΠΡΟΣ

- 1) Τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πατρών κ. Χρ. Μπούρα
- 2) Τα μέλη της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πατρών

*****

Αξιότιμε κ. Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πατρών

Αξιοσέβαστα μέλη της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πατρών,

Με την παρούσα επιστολή μου, ενόψει και της συνεδριάσεως της Συγκλήτου την ερχόμενη Δευτέρα, 22-3-2021, δράττομαι της ευκαιρίας να σας αναλύσω με δύο (2) τρόπους, την άποψή μου απέναντι στην προς ψήφιση ενώπιόν σας διατύπωση πρότασης **Στρατηγικού Σχεδίου για την Ακαδημαϊκή και Ερευνητική Ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Πατρών.**

Η εν λόγω πρόταση, όπως ίσως γνωρίζετε, μόλις είδε το φως της δημοσιότητας, δημιούργησε έντονες αντιδράσεις στο σύνολο των τοπικών κοινωνιών, των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Συλλογικών Φορέων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Η πεποίθησή μου είναι πως η αντίδραση αυτή ΔΕΝ αποτελεί έκφραση ακραίων τοπικιστικών συμπεριφορών, ΔΕΝ συνιστά αποτέλεσμα επιφανειακής αξιολόγησης της παρουσίας των Πανεπιστημιακών Τμημάτων στις τοπικές κοινωνίες και ΔΕΝ αποτελεί μέρος της λαϊκίστικης άποψης του «κάθε χωριό και Πανεπιστήμιο». Είναι μια αντίδραση σύσσωμων των τοπικών κοινωνιών, που έχει δύο αφετηρίες : **α)** την λογική επί μίας πρότασης που δεν κρίνεται αρκούντως αιτιολογημένη και **β)** το αίσθημα της ανισότητας και της αδικίας που εκπορεύεται από το φόβο ότι το Πανεπιστήμιο της Πάτρας επιδιώκει τον περαιτέρω συγκεντρωτισμό του.

Α. Ως προς την πρώτη αφετηρία, οφείλω να σας επισημάνω τα εξής :

Η Επιτροπή του Πανεπιστημίου Πατρών που συστάθηκε με απόφαση της Συγκλήτου του Ιδρύματος είχε σκοπό την διατύπωση πρότασης **Στρατηγικού Σχεδίου για την Ακαδημαϊκή και Ερευνητική Ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Πατρών.**

Όμως, όπως προκύπτει από την απλή θεώρησή του, το συγκεκριμένο σχέδιο διατυπώνεται μόλις σε 22 σελίδες (συμπεριλαμβανομένων και των παραρτημάτων) και **περιορίζεται σε προτάσεις αναδιάρθρωσης Σχολών και Τμημάτων που όλα βρίσκονται εκτός της έδρας του Πανεπιστημίου Πατρών.** Αυτό, άμεσα, δίνει την αίσθηση πως το σχέδιο αναδιάρθρωσης δεν είναι συνολικό, αλλά στοχευμένο μόνο για τα συγκεκριμένα αποκεντρωμένα Τμήματα και περιορισμένης τεκμηρίωσης με με βάση τα ακαδημαϊκά κριτήρια όπως αυτά έχουν καθοριστεί από την ΑΔΙΠ (ήδη ΕΘΑΑΕ). Δημιουργεί, δε, εύλογη απορία, πως είναι δυνατόν το Πανεπιστήμιο Πατρών να περιορίζει το στρατηγικό σχέδιο της ακαδημαϊκής και ερευνητικής του ανάπτυξης στην μεταφορά μόλις τριών Τμημάτων της περιφέρειας από τις

σημερινές έδρες του και όχι σε μια συνολική αναπτυξιακή διάσταση για το σύνολο των ακαδημαϊκών του μονάδων με καταγραφή, για καθεμιά από αυτές, των αναγκών, συγκριτικών πλεονεκτημάτων και στρατηγικών στόχων.

Οι προτάσεις της Επιτροπής είναι **α)** η αναδιοργάνωση της Γεωπονικής Σχολής με μεταφορά του Τμήματος Γεωπονίας από την Αμαλιάδα στο Μεσολόγγι και συγχώνευσή του με άλλα δύο τμήματα ώστε να δημιουργηθεί ένα Τμήμα με έδρα το Μεσολόγγι, **β)** η μετακίνηση του Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος από την Πολυτεχνική Σχολή στην Γεωπονική, **γ)** η απορρόφηση του Τμήματος Μουσειολογίας με έδρα τον Πύργο από το Τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας που σήμερα εδρεύει στο Αγρίνιο και η μεταφορά του νέου Τμήματος στην Πάτρα και **δ)** η μεταφορά της έδρας του Τμήματος Φυσικοθεραπείας από το Αίγιο στην Πάτρα.

Επί των προτάσεων αυτών επισημαίνονται συνοπτικά τα εξής:

- Οι βασικές παραδοχές της Επιτροπής που οδηγούν στις παραπάνω προτάσεις διατυπώνονται **χωρίς** τεκμηρίωση και **χωρίς** παραπομπή σε προκαθορισμένα ακαδημαϊκά κριτήρια, συμπυκνώνονται δε στην διαπίστωση ότι **α)** δεν είναι δυνατή η λειτουργία Τμημάτων της ίδιας σχολής σε διαφορετικούς Νομούς και **β)** ότι είναι αναγκαία η κατάργηση ή η μεταφορά Τμημάτων που λειτουργούν με περιορισμένο αριθμών μελών ΔΕΠ και ΕΔΙΠ ή ΕΤΕΠ ώστε να εξασφαλίζεται ότι το πρόγραμμα σπουδών τους θα μπορεί να παρέχεται από έναν ελάχιστο αριθμό μελών ΔΕΠ. Ωστόσο, αμφότερες αυτές οι παραδοχές, εκλαμβάνουν ως δεδομένο το ζητούμενο χωρίς την εξέταση των αιτίων του και χωρίς την αναζήτηση εναλλακτικών τρόπων επίλυσης. Ειδικότερα, το κριτήριο της λειτουργίας όλων των Τμημάτων μιας Σχολής στην ίδια πόλη **δεν** καταγράφεται ως τέτοιο σε καμιά μεθοδολογία ανάλυσης του ακαδημαϊκού χάρτη και **δεν** επιβάλλεται από κάποια γενικότερη αρχή οργάνωσης των ακαδημαϊκών μονάδων. Σήμερα στην χώρα μας υφίστανται αρκετά ΑΕΙ στα οποία Τμήματα των Σχολών τους εδρεύουν σε διαφορετικές πόλεις. Θα αναφέρω ενδεικτικά ότι από την Σχολή Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας το Τμήμα Ιατρικής εδρεύει στην Λάρισα, τα Τμήματα Κτηνιατρικής και Δημόσιας Υγείας στην Καρδίτσα και το Τμήμα Φυσικοθεραπείας στην Λαμία, καθώς επίσης και ότι Τμήματα της ίδιας Σχολής του Ιόνιου Πανεπιστημίου εδρεύουν σε διαφορετικά νησιά (πχ. η Σχολή Οικονομικών Επιστημών έχει Τμήματα σε Κέρκυρα και Λευκάδα και Σχολή Περιβάλλοντος στην Ζάκυνθο και το Αργοστόλι), παρότι οι συγκοινωνιακές δυσχέρειες καθιστούν αδύνατη την επικοινωνία των διδασκόντων ή των φοιτητών και κατ' επέκταση τις επιδιωκόμενες συνέργειες.

- **Η μη γεωγραφική εγγύτητα των Τμημάτων ως λόγος ανάσχεσης των συνεργειών, στην εποχή του ψηφιακού μετασχηματισμού και των σύγχρονων αυτοκινητοδρόμων, είναι επίσης κάτι που αφενός αφορά διαδρομές 1-1,5 ώρας, κάτι που για την Αττική για παράδειγμα, είναι καθημερινότητα, ενώ αφετέρου θα μπορούσε ίσως να επιλυθεί με ένα συντονισμένο πρόγραμμα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, τουλάχιστον για τα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης, γεγονός που θα επέτρεπε ουσιαστικές συνέργειες και οικονομία κλίμακος, μέχρι την κάλυψη θέσεων μελών ΔΕΠ και ΕΔΙΠ που θα ζητηθούν και θα προκηρυχθούν κατά προτεραιότητα από την Διοίκηση του Πανεπιστημίου, που έχει την κύρια αρμοδιότητα, για τα σημεία εκείνα που παρατηρείται απόκλιση από τον μέσο όρο εκπαιδευτικού προσωπικού/φοιτητών. Παράλληλα, όπως είναι γνωστό η δημιουργία οδικών υποδομών σε μια σύγχρονη ευρωπαϊκή χώρα αποτελεί μείζονα**

επένδυση της Πολιτείας που αποβλέπει, μεταξύ άλλων, στην άρση των ανισοτήτων που δημιουργεί ο συγκοινωνιακός αποκλεισμός. Τέτοιες επενδύσεις αποκτούν νόημα όταν η επικοινωνία μεταξύ των μητροπολιτικών πόλεων και των περιφερειακών αστικών κέντρων ικανοποιεί εκπαιδευτικές, παραγωγικές, τουριστικές ανάγκες και συμβάλλει, κυρίως, στην παραγωγική ενίσχυση της Περιφέρειας και όχι στον υδροκεφαλισμό του κέντρου. Υπό το πρίσμα αυτό η Ιονία οδός που συνδέει την έδρα του Πανεπιστημίου Πατρών με το campus του Μεσολογγίου σε 30 λεπτά ή με τα Τμήματα του Αγρινίου σε 45' και η κατασκευή της Νέας Εθνικής Οδού Πατρών – Πύργου που θα περιορίσει την απόσταση μεταξύ Αμαλιάδας και Πάτρα σε 40λ και Πύργου Πάτρας στα 50 λεπτά., αποτελούν υποδομές που, για να εκπληρώσουν τον σκοπό του σχεδιασμού και της κατασκευής τους, θα πρέπει να είναι σε θέση να ικανοποιήσουν τις παραπάνω ανάγκες. Επομένως, θα είναι ακόμα πιο εύκολες οι συνέργειες, τόσο μεταξύ των Τμημάτων της Γεωπονικής Σχολής με την σημερινή δομή της, όσο και του Τμήματος Μουσειολογίας με τα λοιπά Τμήματα της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών που εδρεύουν στην Πάτρα θα είναι εύκολα υλοποιήσιμες ώστε να μην παρίσταται βάσιμη ανάγκη μετακίνησης της έδρας τους, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής.

- Αντίστοιχα έωλο είναι και το επιχείρημα περί έλλειψης επαρκούς διδακτικού προσωπικού. Και τούτο γιατί, τόσο για το ακαδημαϊκό προσωπικό όσο και για την υλικοτεχνική υποδομή και την χρηματοδότηση των Τμημάτων των οποίων προτείνεται η κατάργηση/μεταφορά, η γνώμη της Επιτροπής δέχεται ως δεδομένο ότι δεν υπάρχουν οι απαραίτητες θέσεις μελών ΔΕΠ και ΕΔΙΠ, ενώ σκόπιμο θα ήταν να αναδείξει τις απαιτούμενες θέσεις ΔΕΠ και ΕΔΙΠ για την πλήρη και ομαλή λειτουργία του Τμήματος και να ορίσει ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα πλήρωσής τους και παράλληλα να λάβει υπόψη της υφιστάμενους και δυνητικούς πόρους χρηματοδότησης. Μάλιστα, **με δεδομένο ότι υφίσταται δεδηλωμένη πρόθεση της Περιφερειακής Αρχής να προβεί σε άμεση χρηματοδότηση για την ενίσχυση υφιστάμενων και δημιουργία νέων υποδομών των περιφερειακών τμημάτων η γενικόλογη αυτή προσέγγιση που δεν λαμβάνει υπόψη το σύνολο των δεδομένων, πάσχει από πλευράς αιτιολόγησης.** Εξάλλου, όπως είναι γνωστό, τα αιτήματα για την διάθεση θέσεων ΔΕΠ στα ΑΕΙ αποτελούν ευθύνη και πρωτοβουλία της Πρυτανικής Αρχής, οπότε το σχετικό επιχείρημα ίσως εμπεριέχει και την σκέψη περιορισμού των αιτημάτων πρόσληψης προσωπικού, μόνο για την κάλυψη αναγκών Τμημάτων που εδρεύουν στην Πάτρα – και δη Τμημάτων της Πολυτεχνικής και της Ιατρικής Σχολής – και όχι των περιφερειακών Τμημάτων. Για παράδειγμα, στην Πολυτεχνική Σχολή, παρότι στα 6 Τμήματα που εδρεύουν στην Πάτρα υπηρετούν σήμερα 161 μέλη ΔΕΠ, έχουν ζητηθεί επιπλέον 36 θέσεις «Νέων επιστημόνων για απόκτηση διδακτικής εμπειρίας», γεγονός που δείχνει ότι ίσως αποτελεί συνειδητή επιλογή η ενίσχυση της κεντροποιημένης ακαδημαϊκής δομής, οπότε τόσο η αναφορά σε συνέργειες όσο και σε ελλείψεις προσωπικού συνιστούν πρόφαση και όχι αιτία.

- Προβάλλεται και το επιχείρημα της χαμηλής βαθμολογίας και της περιορισμένης συμμετοχής των φοιτητών του Τμημάτων που εδρεύουν στην Αμαλιάδα και το Αγρίνιο σε σχέση με τα υπόλοιπα Τμήματα των Σχολών τους. Αν με το επιχείρημα αυτό υπονοείται ότι τα συγκεκριμένα Τμήματα είναι υποβαθμισμένα σε

ακαδημαϊκό επίπεδο και για το λόγο αυτό πρέπει να συγχωνευθούν, επ' αυτού θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η ευθύνη για τυχόν υποβάθμιση ανήκει στην Πολιτεία και στο ίδιο το Πανεπιστήμιο και δεν θα πρέπει να μετακυληθεί στην κοινωνία, που προσδοκά επαρκή πρόσβαση σε σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με κύρος, αναγνωρισιμότητα και επαγγελματικά δικαιώματα. Παράλληλα, ακόμα και αν είναι έτσι, στο ίδιο το Πανεπιστήμιο ανήκει το βάρος του σχεδιασμού για την ποιοτική αναβάθμιση των σπουδών και την επαρκή στελέχωση των τμημάτων με παράλληλη διεκδίκηση των απαιτούμενων πόρων από την Πολιτεία. Η Περιφερειακή Αρχή έχει δηλώσει – και δεσμεύεται και πάλι – ότι θα χρηματοδοτήσει με πόρους από το ΠΔΕ αλλά και κάθε διαθέσιμο χρηματοδοτικό εργαλείο, την ενίσχυση υποδομών και εργαστηρίων των Τμημάτων αυτών ώστε να μπορούν να συναγωνιστούν αντίστοιχα τμήματα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης και να καταστούν ελκυστικά σε ακαδημαϊκό επίπεδο. Επιπλέον, το συγκεκριμένο επιχείρημα είναι συγκυριακό, αφού οι βάσεις σε όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών είχαν μια αξιοσημείωτη πτώση την προηγούμενη χρονιά για διάφορους λόγους (ανωτατοποίηση ΤΕΙ που δεν έχει αποκτήσει ακόμα εμφανές αποτύπωμα στην κοινωνία και στους υποψήφιους, ύπαρξη 2^{ου} Πολυτεχνείου στην πόλη της Πάτρας), ενώ υπάρχουν και Τμήματα που εδρεύουν στην Πάτρα (πχ. Γεωλογίας, Επιστήμης Υλικών), στα οποία οι επιδόσεις των νεοεισερχόμενων φοιτητών είναι παρόμοιες **αφετέρου** γιατί, παρά τις προτάσεις των Τμημάτων, ο αριθμός των εισακτέων παραμένει μεγάλος (πχ όλα τα Τμήματα του Αγρινίου έχουν 200 εισακτέους ενώ ειδικώς για το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων έχει προταθεί να μειωθούν στους 90), ενώ με δεδομένο ότι μόνο το 1/3 των εισακτέων έχει πραγματικά χαμηλή βάση, η μείωση του αριθμού τους θα οδηγούσε σε απάλειψη του φαινομένου. Συνεπώς, για τα λειτουργούντα επί σειρά ετών τμήματα του Αγρινίου και της Αμαλιάδας, αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει την βάση για αναδιάρθρωση της λειτουργίας τους, ώστε να καταστούν πιο ελκυστικά και σε συνδυασμό με την αναβάθμιση των υποδομών τους ανταγωνιστικά έναντι άλλων. **Παρέλκει δε να αναφέρω ότι το αντίστοιχο επιχείρημα είναι αλυσιτελές για Τμήματα που ιδρύθηκαν μόλις το (2019) και δεν έχουν κατορθώσει να αναδείξουν το έργο τους.**

Ποια είναι όμως τα κριτήρια που επιβάλλουν την διατήρηση των Τμημάτων στις σημερινές έδρες τους;

1. Η νέα Σχολή Γεωπονικών Επιστημών δημιουργήθηκε λόγω της συνένωσης τμημάτων του πρώην ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας με το Πανεπιστήμιο Πατρών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4610/2019 και προέρχεται από την ενσωμάτωση της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας, Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας και τη δημιουργία νέων Τμημάτων. Και ναι μεν η πρόταση της Επιτροπής του Πανεπιστημίου Πατρών δέχεται ότι η δημιουργία των Τμημάτων ήταν ακαδημαϊκά και χωροταξικά άναρχη και απρογραμματίστη και οδηγείται στο συμπέρασμα της υποβολής πρότασης για μεταφορά ή κατάργησή τους, πλην όμως η πρόταση αυτή δεν είναι πλήρως αιτιολογημένη και ενέχει λογικές ανακολουθίες. Συγκεκριμένα, η πρόταση της Επιτροπής του Πανεπιστημίου Πατρών δεν συνιστά συνολική προσέγγιση και αξιολόγηση των δεδομένων των υφιστάμενης κατάστασης, της αναγκαιότητας που οδήγησε στην ίδρυση της Σχολής Γεωπονικών

Επιστημών με την συγκεκριμένη διάρθρωση, δεν στηρίζεται σε swot ανάλυση της σημερινής κατάστασης και της προτεινόμενης, ενώ αξιολογεί ορισμένα από τα προβλεπόμενα ακαδημαϊκά κριτήρια, παραγνωρίζοντας άλλα. Τα ανωτέρω όμως **απαιτούνται ως τεκμηρίωση για την ίδρυση, πολύ περισσότερο για την κατάργηση υφιστάμενης και επί πολλά έτη λειτουργούσας ακαδημαϊκής μονάδας.**

Ειδικότερα όπως σαφώς προκύπτει από την τεκμηρίωση της Εισήγησης της Επιτροπής, δίνει έμφαση μόνο στο κριτήριο της βιωσιμότητας ορισμένων Τμημάτων (ιδίως του Τμήματος Γεωπονίας) **παραλείποντας** να αξιολογήσει κριτήρια που άπτονται της σκοπιμότητας διατήρησης,

Σύμφωνα δε με τις βασικές αρχές αξιολόγησης ακαδημαϊκών μονάδων όπως έχουν διατυπωθεί από την ΑΔΙΠ **η σκοπιμότητα της κατάργησης τμήματος θα πρέπει να αιτιολογείται, εκτός των άλλων και με βάση τις ανάγκες της Οικονομίας, εθνικής και περιφερειακής (οικονομικοί κλάδοι, απασχόληση, προσφορά-ζήτηση, προσδοκώμενα ακαδημαϊκά και επαγγελματικά προσόντα).** Αυτή η απαιτούμενη αιτιολόγηση ΔΕΝ υπάρχει στην παρούσα εισήγηση.

Ειδικώς ως προς το **τμήμα Γεωπονίας** το οποίο αποτελεί μετεξέλιξη του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων του πρώην ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας θα πρέπει να σημειωθεί ότι ως ακαδημαϊκή μονάδα λειτουργεί στο συγκεκριμένο χώρο επί περίπου 20 έτη, έχει αναπτύξει κτήρια και υποδομές, παράγει κατά τρόπο σταθερό εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο και καλύπτει υφιστάμενες ανάγκες περιφερειακής ανάπτυξης. Και τούτο γιατί η περιοχή του κάμπου της Ηλείας αποτελεί ορόσημο για την αγροτική παραγωγή καθώς μεγάλο τμήμα της εθνικής παραγωγής σε εσπεριδοειδή, θερμοκηπιακές καλλιέργειες και τα κηπευτικά, καλύπτονται από τις τοπικές μονάδες με εξαγωγική δραστηριότητα σε τρόπο ώστε το ενδιαφέρον των νέων της περιοχής για εξειδικευμένη ενασχόληση με την γεωργία να βρίσκει σημείο αναφοράς στην αγορά εργασίας γεγονός που συνιστά σημαντικό κίνητρο για την επιλογή του συγκεκριμένου τμήματος, ενόψει του γεγονότος ότι στην ευρύτερη περιοχή (Πελοπόννησος, Ιόνια Νησιά) δεν λειτουργεί άλλο τμήμα αντίστοιχης κατεύθυνσης (πέραν των Τμημάτων του Γεωπονικού Πανεπιστημίου το πλησιέστερο τμήμα λειτουργεί στην Άρτα)

Παράλληλα, η Πολιτεία έχει επενδύσει, επί σειρά ετών και μέσω διαφόρων χρηματοδοτικών εργαλείων, σημαντικά ποσά για την ανάπτυξη του Τμήματος στο οποίο σήμερα λειτουργούν 9 εργαστήρια, βιολογικοί αγροί έκτασης 17,5 στρεμμάτων, αγροκτήματα έκτασης 800 στρεμμάτων και η μοναδική στην Ελλάδα αεροπονική φάρμα.

Επίσης, η απλή καταγραφή σε ένα παράρτημα της πρότασης, των υφιστάμενων εκπαιδευτικών και ερευνητικών υποδομών (κτίρια, αίθουσες, εργαστήρια, εξοπλισμός, κ.λπ.) χωρίς αξιολόγηση αυτών σε σχέση με το παραγόμενο ερευνητικό και εκπαιδευτικό αποτέλεσμα **αναδεικνύει το ανατιολόγητο του συμπεράσματος** της Επιτροπής. Εξάλλου ουδεμία πρόταση περί άλλης αξιοποίησης ή χρήσης των υποδομών αυτών εμπεριέχεται στο σχέδιο, γεγονός που συνιστά προφανές ότι η πρόταση δεν συνιστά ολιστική προσέγγιση του προβλήματος με σκοπό την επίλυση αυτού αλλά περιορίζεται στην καταγραφή δεδομένων με σκοπό την κατ' επίφαση αιτιολόγηση της προειλημμένης απόφασης.

2. Αντίστοιχα είναι τα ζητήματα που τίθενται αναφορικά με τα **Τμήματα του Αγρινίου**. Η έκθεση της Επιτροπής φαίνεται να αγνοεί πλήρως κριτήρια που συνδέονται με τα ειδικά χαρακτηριστικά της περιοχής, τις υφιστάμενες υποδομές (ειδικώς στην πόλη του Αγρινίου), την πολυετή παρουσία συγκεκριμένων τμημάτων και την σύνδεση με τον τόπο, κοκ. Έτσι, προτείνεται η μετακίνηση του **Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων** από την Σχολή Οικονομίας και Διοίκησης με μόνο κριτήριο την απόσταση από την Πάτρα ενώ παραβλέπονται κριτήρια όπως ότι τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει, συνάδουν απόλυτα με το χαρακτήρα του Νομού Αιτωλοακαρνανίας: (πρωτογενής τομέας, ενώσεις συνεταιρισμών, ομάδες παραγωγών και μεταποιητικές βιομηχανίες τροφίμων) και ότι μετά από την πολυετή λειτουργία του το Τμήμα έχει διαμορφώσει συνθήκες συνεργασιών με τον παραγωγικό ιστό του τόπου και έχει αφήσει το ακαδημαϊκό του αποτύπωμα στην περιοχή, σε τρόπο που να καθίσταται αναγνωρίσιμο και επιλέξιμο από ικανό αριθμό υποψηφίων, ιδίως της ευρύτερης περιοχής. Όμως, η μεταφορά του Τμήματος στην Γεωπονική Σχολή θα αναιρέσει το χαρακτήρα του ως τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, γεγονός που εμπεριέχει μεταστροφή του γνωστικού του αντικειμένου, ενώ ταυτόχρονα στερεί την δυνατότητα σε υποψηφίους της περιοχής να επιλέξουν σχολή από το 4^ο Επιστημονικό Πεδίο, περιορίζοντας τις επιλογές τους μόνο στο 2^ο Πεδίο (Γεωπονική).

Ανάλογη και η πρόβλεψη το **Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος** που λειτουργεί στην πόλη του Αγρινίου από το 1998, έχει σύγχρονη και αξιόλογη υλικοτεχνική υποδομή και παρέχει αντίστοιχα επαγγελματικά δικαιώματα στους πτυχιούχους της, αφού από το έτος 2020 το ΤΕΕ αναγνώρισε δικαιώματα **Μηχανικών Περιβάλλοντος στους αποφοίτους του**. Στην συγκυρία λοιπόν αυτή και με τα συγκεκριμένα δεδομένα που θα προσδώσουν μεγαλύτερη αναγνωρισιμότητα και κύρος στο Τμήμα και θα το καταστήσουν επιλέξιμο από υποψηφίους υψηλότερων προσόντων, η πρόταση της Επιτροπής κατατείνει σε μια νέα αλλαγή κατεύθυνσης αφού μόνη επί της ουσίας εναλλακτική που προτείνεται είναι η ένταξή του στην Γεωπονική Σχολή. Εξάλλου, το τμήμα έχει σήμερα 12 μέλη ΔΕΠ και 3 ΕΔΙΠ/ΕΤΕΠ και αντί στο σχέδιο να προτείνεται το χρονοδιάγραμμα ενίσχυσής του κατά προτεραιότητα, όπως επιβάλλεται για ένα τμήμα που επιδιώκει να χαράξει νέα ακαδημαϊκή πορεία, προτείνεται μια επιλογή που δεν μπορεί να θεραπευτεί από τα υπηρετούντα μέλη ΔΕΠ. Παράλληλα, οι νέοι της περιοχής στερούνται πρόσβαση σε τμήμα πολυτεχνικής σχολής σε μια επιστήμη σύγχρονη που οδηγεί σε επαγγελματικά προσόντα με αναφορά στην αγορά εργασίας.

Επίσης, δεν γίνεται αναφορά στην αξιοποίηση των σύγχρονων υποδομών αφού διαθέτει κτήριο εμβαδού 2000 τ.μ. περίπου που περιλαμβάνει 4 αίθουσες διδασκαλίας 90 θέσεων και οκτώ εργαστήρια συνολικού εμβαδού 580 τ.μ. Επίσης, υπάρχει μια αίθουσα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, μια Αίθουσα Συνεδριάσεων εμβαδού 87 τ.μ. και ένα σύγχρονο αμφιθέατρο 220 θέσεων, συνολικού εμβαδού 293 τ.μ. Η απαξίωση υποδομών και πόρων που διατέθηκαν είναι προφανής.

3. Η προτεινόμενη κατάργηση και συγχώνευση του **Τμήματος Μουσειολογίας** είναι προφανές ότι είναι ατεκμηρίωτη. Το Τμήμα δεν έχει, μέσα στον ελάχιστο χρόνο λειτουργίας του, αναδείξει το ακαδημαϊκό του στίγμα, δεν έχει καταστεί εφικτό να συνδεθεί επαρκώς σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο με το ιστορικό αποτύπωμα της περιοχής της Ηλείας και την Αρχαία Ολυμπία ώστε να μεταξελιχθεί σε πρότυπη και μοναδική ακαδημαϊκή μονάδα. Όμως η Επιτροπή του Πανεπιστημίου, παραγνωρίζοντας την μοναδικότητα του επιστημονικού γνωστικού αντικειμένου του Τμήματος που δημιουργεί συνθήκες επιλογής του από επαρκή αριθμό υποψηφίων της ευρύτερης περιοχής και όχι μόνο, την άρρηκτη σύνδεσή του με το συγκεκριμένο τόπο και την δυναμική που αυτός μπορεί να προσδώσει στην ακαδημαϊκή μονάδα σε διεθνές επίπεδο, την πρόθεση της Περιφερειακής Αρχής να «επενδύσει» στις αξίες του Ολυμπισμού υποστηρίζοντας χρηματοδοτικά καθετί που συνδέεται με αυτόν, καταλήγει στην πρότασή με βάση τα κριτήρια που ήδη αναφέρθηκαν (απόσταση, συνέργειες κλπ) και κυρίως την υποστελέχωση του Τμήματος, η κάλυψη της οποίας όμως ανήκει στην σφαίρα πρωτοβουλίας του ίδιου του Ιδρύματος. Η υιοθέτηση όμως της πρότασης αυτής θα στερήσει την ευρύτερη περιοχή από ένα Τμήμα που όμοιο του δεν υπάρχει στον ακαδημαϊκό χάρτη της χώρας, ταυτόχρονα όμως και από ένα σημαντικό εργαλείο ανάδειξης του ιστορικού της πλούτου, ενώ οι νέοι της περιοχής δεν θα έχουν την ευκαιρία απόκτησης εξειδικευμένης γνώσης σε σύγχρονα επιστημονικά αντικείμενα με σαφή διέξοδο στην αγορά εργασίας.

4. Τέλος, το τμήμα Φυσικοθεραπείας της Σχολής Επιστημών Αποκατάστασης Υγείας, λειτουργεί στην πόλη του Αιγίου επί σειρά ετών (ως τμήμα του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας) και είναι μια από τα 5 αντίστοιχα τμήματα που παρέχει 4ετή φοίτηση και αναγνωρισμένα επαγγελματικά δικαιώματα. Για την εγκατάστασή του Τμήματος στην πόλη του Αιγίου διατέθηκαν από το Δήμο κτηριακές εγκαταστάσεις της εγκαταλελειμμένης Χαρτοποιίας Αιγίου για την αποκατάσταση δαπανήθηκαν εθνικοί πόροι. Παρά το γεγονός ότι τα μεγαλεπήβολα σχέδια των διοικήσεων του ΤΕΙ για ίδρυση 5 τμημάτων δεν υλοποιήθηκαν, το συγκεκριμένο τμήμα έχει συνδεθεί άρρηκτα με την πόλη του Αιγίου, λόγω της μακροχρόνιας και ακαδημαϊκά επιτυχημένης λειτουργίας του και δίνει ζωή σε ένα τμήμα της πόλης όπου κυριαρχούν τα απομεινάρια της αποβιομηχανοποίησης. Με δεδομένο λοιπόν ότι η απόσταση των εγκαταστάσεων του Τμήματος από την έδρα του Πανεπιστημίου είναι μόλις 20 λεπτά και ότι εξ αυτού του λόγου ικανοποιείται πλήρως η - κατά την έκθεση - αναγκαιότητα συνεργειών με τα λοιπά τμήματα της Σχολής, ουδενιά επαρκής αιτιολόγηση της προτεινόμενης μετακίνησης διατυπώνεται. Εξάλλου δεν προκύπτει από την έκθεση πλάνο αυτόνομης ανάπτυξης του τμήματος σε περίπτωση μετακίνησής του στην Πάτρα γεγονός που καθιστά ιδιαίτερα πιθανό φοιτητές και μέλη ΔΕΠ να περιοριστούν, για μεγάλο χρονικό διάστημα, σε υφιστάμενες κτηριακές υποδομές της Σχολής, ενώ αντιθέτως, μια εύλογη χρηματοδότηση θα καλύψει τις ανάγκες βελτίωσης των υφιστάμενων υποδομών στο Αίγιο.

Εν κατακλείδι και από όλα τα παραπάνω προκύπτει ένα πολύ σοβαρό και αρνητικό ενδεχόμενο: Το Πανεπιστήμιο Πατρών αντί να αφήσει «τα λουλούδια» της

πανεπιστημιακής εκπαίδευσης να ανθίσουν, αντί να δώσει ευκαιρίες στους νέους μιας Περιφέρειας 700.000 και πλέον χιλιάδων κατοίκων (ενώ ο πληθυσμός αυξάνεται αν συμπεριλάβουμε τις όμορες περιοχές από την Άρτα ως την Καλαμάτα και τα γύρω νησιά του Ιονίου) να αναδείξουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματά του τόπου τους αποκτώντας οι ίδιοι – σε περιορισμένο αριθμό που θα διατηρεί την ανταγωνιστικότητα των υποψηφίων φοιτητών και κατ’ επέκταση των τμημάτων - πρόσβαση σε εξειδικευμένες πανεπιστημιακές σπουδές, εγκλωβίζεται σε αμφιλεγόμενης εγκυρότητας κριτήρια, κεντρικοποιώντας πλήρως την δομή του, ίσως και για να δώσει οικονομική και ακαδημαϊκή ώθηση στα λεγόμενα «ευγενή» και παραδοσιακά Τμήματά του.

Μια τέτοια επιλογή όμως, μας βρίσκει αντίθετους, γιατί αναιρεί κατ’ ουσίαν το δικαίωμα της ακώλυτης πρόσβασης όλων των πολιτών στην παιδεία, δημιουργεί φοιτητές πολλών ταχυτήτων και παράγει τοπικές και κοινωνικές ανισότητες.

Προφανώς, δεν υπάρχει κανείς που να μην λέει **ναι** στην συνολική αξιολόγηση όλων των υφιστάμενων Τμημάτων μέσα από εξειδικευμένα όργανα της Πολιτείας και με βάση γενικώς παραδεδεδεγμένα ακαδημαϊκά κριτήρια, με γνώμονα βέλτιστες πρακτικές αλλά με συνυπολογισμό των ιδιαιτεροτήτων του ακαδημαϊκού χάρτη της Ελλάδας. Δεν υπάρχει όμως και κανείς που να μην ζητά να δοθεί η ευκαιρία σε όλα τα υφιστάμενα Τμήματα να αφομοιώσουν το ακαδημαϊκό σοκ που επέφερε η «μεταρρύθμιση Γαβρόγλου» και κατόπιν τούτου, να μην καλεί τόσο το Πανεπιστήμιο της Πάτρας όσο και την Πολιτεία, να παράσχουν τις δυνατότητες, τις ευκαιρίες και τον αναγκαίο χρόνο για την ανάδειξη του ρόλου του κάθε Τμήματος μέσα στο νέο ακαδημαϊκό χάρτη.

Παράλληλα, πιστεύω ότι προκύπτει αβίαστα ότι είναι μονόδρομος η ενθάρρυνση της υιοθέτησης πολιτικών εξισορρόπησης του φερόμενου ως χάσματος μεταξύ των περιφερειακών Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πατρών και αυτών της Πάτρας, η παρότρυνση της Διοίκησης του Πανεπιστημίου στην αποδοχή αιτημάτων για μείωση εισακτέων σε κάποια από αυτά ώστε να καταστούν πιο ανταγωνιστικά και να επιλέγονται σε αυτά μεγαλύτερος αριθμός ικανών υποψηφίων που επιθυμούν να παραμείνουν σε αυτά.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση όλων των βαθμών της περιοχής έχει δεσμευθεί κατ’ επανάληψη ότι θα στηρίξει οικονομικά, κατά απόλυτη προτεραιότητα τα Τμήματα αυτά, ώστε να καλύψουν το χαμένο έδαφος και να εναρμονιστούν πλήρως με τις απαιτήσεις ενός σύγχρονου, αναγνωρίσιμου και ανταγωνιστικού Πανεπιστημίου.

Το Πανεπιστήμιο Πατρών και η Σύγκλητος, καλούνται να δουν αυτή την συγκυρία ως πρόκληση για την δημιουργία ενός μεγάλου, δυνατού εξακτινωμένου Πανεπιστημίου και να αποφύγουν τις επιλογές συρρίκνωσης που θα στερήσουν το Πανεπιστήμιο από την περιφερειακή του διάσταση.

B. Ως προς την δεύτερη αφετηρία της σκέψης και της άποψής μου, όπως χαρακτηριστικά ανέφερα στην αρχή, αγαπητά μέλη της Συγκλήτου, σας παρακαλώ να ξεχάσετε ότι είμαι ο Περιφερειάρχης Δυτικής Ελλάδας. Δεχτείτε απλά ότι είμαι Νεκτάριος Φαρμάκης, ένας πολίτης αυτού του τόπου που λέγεται Δυτική Ελλάδα. Και αν γίνεται, σας παρακαλώ ξεχάστε για λίγο και εσείς την θεσμική σας ιδιότητα.

Είστε και εσείς πολίτες του κοινού μας τόπου. Δεν γνωρίζω από ποιο μέρος κατάγεται ο καθένας σας. Εγώ είμαι από το Αργίνιο. Κάποιος άλλος μπορεί να είναι από τα Καλάβρυτα, την Αμαλιάδα, τη Γαστούνη, τη Βόνιτσα ή ακόμα και από άλλες περιοχές της Ελλάδας. Από όπου και αν κατάγεται ο καθένας μας, ειδικά όμως όσοι καταγόμαστε από περιοχές της ελληνικής επαρχίας, δεν πιστεύουμε άραγε ότι σε κάθε περιοχή που βάζει το πόδι του το Πανεπιστήμιο, φέρνει «φως» και ελπίδα; Δεν πιστεύουμε στη δύναμη και την αξία που ένα Πανεπιστήμιο δίνει σε κάθε περιοχή; Δεν θα θέλαμε όλοι μας, τα παιδιά κάθε τόπου να έχουν τις ίδιες – ή περίπου τις ίδιες - δυνατότητες και την ίδια πρόσβαση στην εκπαίδευση;

Αναρωτιέμαι λοιπόν, πως είναι δυνατό, εμείς οι άνθρωποι που ξέρουμε τι πάει να πει μονίμως αδικημένη ελληνική ύπαιθρος και που επιζητούμε ισότητα και κοινωνική δικαιοσύνη, να βάζουμε την υπογραφή μας σε σχεδιασμούς μικρότερης αποκέντρωσης. Σας ζητώ λοιπόν να σκεφθείτε ένα μέλλον ανάπτυξης του Πανεπιστημίου, αλλά και της Δυτικής Ελλάδας, όχι μόνο με το μυαλό, αλλά και με την καρδιά. Σας ζητώ να σκεφθείτε τη δύναμη που εσείς μπορείτε να δώσετε ή να αφαιρέσετε από περιοχές που διψούν για ανάπτυξη και για ευκαιρίες και που καμαρώνουν για το «δικό τους Πανεπιστήμιο»

Η εισήγηση προς το Υπουργείο, στην οποία θα καταλήξει η συνεδρίαση της Συγκλήτου, έχει βαρύνουσα αξία. Και πρέπει να έχει. Γιατί αυτό επιτάσσει η ηθική και η λογική. Αυτό επιβάλλει το αυτοδιοίκητο του Πανεπιστημίου. Το Υπουργείο θα λάβει τις τελικές αποφάσεις.

Εμείς, όμως, ας αφήσουμε κατά μέρος την πολιτική.

Τώρα είμαστε εμείς που καλούμαστε να μιλήσουμε για το σήμερα και το αύριο του τόπου μας, να το οραματιστούμε και να το συνδιαμορφώσουμε, ώστε να είναι καλύτερο από το χθες. Και εσείς, οι ακαδημαϊκοί δάσκαλοι ως πνευματική αφρόκρεμα του τόπου μας, είστε ένα πολύ σημαντικό και αναπόσπαστο κομμάτι του, στο οποίο όλοι εμείς οι υπόλοιποι βασίζουμε ελπίδες και προσδοκίες. Ενός τόπου που αξίζει πολύ περισσότερα από όσα είχε μέχρι τώρα... Και φυσικά, αξίζει ένα πραγματικά μεγάλο και δυνατό Πανεπιστήμιο που θα βρίσκεται παντού και θα αγκαλιάζει και τους 700.000 πολίτες της Δυτικής Ελλάδας και όχι μόνο. **Ένα τέτοιο Πανεπιστήμιο, θέλω να πιστεύω, επιδιώκουμε όλοι. Οι τοπικές κοινωνίες και η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα βοηθήσουν με κάθε τρόπο. Ας σταθούμε ο ένας δίπλα στον άλλον. Μένει να το αποφασίσετε...**